

ВІДГУК

**опонента на дисертацію Целенко Вікторії Лазарівни на тему:
«Адміністративно-правовий механізм контрольно-наглядової діяльності в
Національній поліції України», поданої на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне
право і процес; фінансове право; інформаційне право.**

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Актуальність теми дослідження обумовлена потребою в укріпленні інституційної спроможності органів державної влади забезпечувати права і свободи людини і громадянина, що, в свою чергу, є основоположним орієнтиром діяльності держави, її розвитку та основних суспільно-політичних процесів у країні. На сьогоднішній день питання забезпечення окремих «сервісних» інститутів у правовій системі суспільства, як основного координатора діяльності органів державної влади потребує оновлення, оскільки відкрита, широкомасштабна та багатовекторна агресія росії проти української незалежності та суверенітету суттєво ускладнила діяльність основних державних інституцій.

Національна поліція України як один із центральних органів виконавчої влади, що підпорядковується Кабінету Міністрів України та має серед кола обов'язків забезпечення прав і свобод людини і громадянина має широкий спектр діяльності та багаторівневу організаційно-управлінську структуру. З метою забезпечення правопорядку в суспільстві, а також збереження єдності внутрішньої політики функціонування відповідного органу державної влади, в системі права існує низка «сервісних» інститутів, що забезпечують відповідні потреби.

Один із таких інститутів – контрольно-наглядова діяльність в Національній поліції України, що є досить багатоаспектним і полірівневим за своєю сутністю, оскільки охоплює як діяльність поліції та її взаємодію з суспільством, так і внутрішньоорганізаційні питання, пов'язані із забезпеченням сталого, безперешкодного та системного функціонування поліції, як багатотисячного органу державної влади, що в умовах ведення бойових дій і безпосередньої в них участі окремих представників підрозділів Національної поліції України є надзвичайно важливим і актуальним.

Основна проблематика функціонування цього інституту в діяльності Національної поліції України полягає в тому, що запропоновані теоретико-правові та прикладні конструкції, що безпосередньо є складовими відповідного адміністративно-правового механізму, що власне й функціонує в умовах забезпечення адміністративно-правових відносин, полягає у тому, що він є недостатньо дослідженим із теоретичної точки зору, оскільки поліваріативність його застосування та багатокомпонентність інструментів, засобів та способів є досить функціональною, проте, ураховуючи зазначені прогалини, не дозволяє ефективно здійснювати таку діяльність. Відповідно, усвідомлюючи конструкцію контрольно-наглядової діяльності, відповідний адміністративно-правовий механізм та його конструктивні й елементні особливості, на нашу

думку було б доцільно розглянути відповідні складові на високому науково-методологічному рівні, що дозволить розробити низку практикоорієнтованих рекомендацій його оптимізації та суттєво посилить інституційну спроможність Національної поліції України щодо захисту прав і свобод людини і громадянина.

– **Мета** дисертаційної роботи на мою думку сформульована вірно та точно, а завдання, що розкриваються в її межах детально та змістовно розкривають всі необхідні наукові компоненти, а саме: надати характеристику поняттю та структурі адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України; окреслити суб'єктів контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції та місце серед них центрального органу управління поліцією; встановити завдання та функції адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України; охарактеризувати правові засади здійснення контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України та місце серед них адміністративного законодавства; дослідити напрямки реалізації адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України; вивчити сутність та види форм адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України; визначити поняття та систему методів адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України; охарактеризувати зарубіжний досвід адміністративно-правового регулювання контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України; вказати напрямки вдосконалення адміністративно-правового регулювання контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Висловлені дисертантом наукові висновки, положення, рекомендації, що логічно відображуються в висновках до розділів та загальному висновку до дисертаційного дослідження є повними та науково обґрунтованими на достатньому рівні для такого виду робіт. В.Л. Целенко досягнула поставлену мету завдяки логічно побудованим підходам до поетапного розв'язання всіх завдань, що дозволило комплексно підійти до формулювання висновків і рекомендацій за результатами дисертаційного дослідження.

В результаті проведеного дослідження сформульовано нові наукові положення й висновки, запропоновані особисто здобувачем, зокрема уперше: розроблено та диференційовано систему методів нагляду за такими підставами: 1) за змістом діяльності: планування (ідентифікація загроз та недоліків у дотриманні принципу законності); прогнозування (викладення очікуваних наслідків наглядової діяльності); спостереження (забезпечення дотримання принципу законності та нормативних приписів); 2) за змістом повноважень суб'єктів: нагляд, який здійснюється центральним органом управління поліції (забезпечення наглядової діяльності як за реалізацією територіальними підрозділами своїх повноважень, так і за дотриманням законності працівниками правоохоронних органів); нагляд, який здійснюється міжрегіональними територіальними органами (забезпечення наглядової діяльності відповідно до повноважень); нагляд, який здійснюється територіальними підрозділами Національної поліції (безпосередня реалізація наглядових повноважень); 3) за спрямуванням: прямий (адміністративний) та непрямий (засоби факультативного впливу); розроблено та диференційовано елементи

адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції за трьома основними напрямками: контрольно-наглядова діяльність патрульної поліції у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху; контрольно-наглядова діяльність із забезпечення дозвільного режиму; адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі.

Автором констатується застосування широкого науково-методологічного інструментарію, що логічно відображень крізь текст усього дисертаційного дослідження та полягає в використанні як загальнонаукових методів пізнання правової матерії так і специфічної методології, притаманної юридичній науці.

Так наприклад, *формально-юридичний* і *догматичний* методи дозволили надати загальну характеристику адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України (розділ 1) та елементів відповідного механізму (розділ 2) дисертаційного дослідження. Застосування *логіко-семантичного* методу уможливило формулювання авторського розуміння основних понятійно-категоріальних елементів, що висвітлювались в основному змісті дисертаційного дослідження та склали основу його висновків (розділи 1–3).

Застосування *філософського* та *формально-логічного* методів сприяло поглибленню понятійного апарату, визначенню особливостей досліджуваних юридичних категорій (підрозділи 1.1, 1.2). Використання *порівняльно-правового* методу дозволило здійснити порівняльний аналіз адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України й оцінити можливості застосування зарубіжного досвіду (підрозділ 3.1).

Системно-структурний метод дозволив здійснити аналіз правових засад здійснення контрольно-наглядової діяльності, охарактеризувати завдання, функції, та суб'єктів цього процесу (підрозділи 1.2, 1.3, 1.4), а також визначити сутність та види форм адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України (підрозділ 2.2).

Діалектичний метод дослідження та метод *абстрагування* було застосовано під час характеристики поняття та структури адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України, напрямків його реалізації та системи методів (підрозділ 1.1, 2.1, 2.3).

Об'єкт і предмет дисертаційного дослідження, на мою думку сформульовані відповідно до вимог МОН України. Об'єкт дослідження – суспільні відносини у сфері забезпечення діяльності Національної поліції України. Предмет дослідження – адміністративно-правовий механізм контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України.

Достовірність і новизна наукових положень та рекомендацій, викладені в дисертаційному дослідженні В.Л. Целенко не викликає заперечень, оскільки дисертантка використала широкий пласт наукових праць визнаних українських та закордонних дослідників, а також вправно поєднала надбання юридичної науки і практики, що відображається в положеннях праці. Положення, викладені дисертантом є своєчасними та актуальними, чітко формулюють розуміння проблематики окресленого об'єкта та предмета та можуть бути застосовані під час подальших наукових пошуків.

У першому розділі «**Загальна характеристика адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України**», автором проаналізовано: поняття та структура адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України; суб'єкти контрольно-наглядової діяльності в

Національній поліції та місце серед них центрального органу управління поліції; завдання та функції адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України; правові засади здійснення контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України та місце серед них адміністративного законодавства.

У другому розділі дисертації **«Елементи адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України»**, автором: напрямки реалізації адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України; сутність та види форм адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України; поняття та система методів адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України.

У третьому розділі дисертації **«Шляхи вдосконалення адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України»**, автором: зарубіжний досвід адміністративно-правового регулювання контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України; напрямки вдосконалення адміністративно-правового регулювання контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що викладені й аргументовані в дисертації теоретичні положення, висновки і рекомендації впроваджені та використовуються у нормотворчій діяльності, науковій діяльності, освітньому процесі та практичній діяльності, що підтверджується: актом впровадження Науково-дослідного інституту публічного права; актом впровадження Національної академії внутрішніх справ.

Повнота викладення положень дисертації та в опублікованих працях. Ключові положення дисертації, висновки й рекомендації оприлюднено на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних і науково-теоретичних конференціях, а саме: Виклики сучасності та наукові підходи до їх вирішення (міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 12-13 серпня 2020 р.), Науково-практичні засади розвитку наукової думки на сучасному етапі державотворення (міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 22-23 вересня 2021 р.), Взаємодія публічного та приватного права: сучасні проблеми та виклики (міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 21-22 лютого 2022 р.), Актуальні проблеми взаємодії правової науки та практики її застосування (міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 16-17 березня 2022 р.), Правові проблеми сучасності та наукові підходи до їх вирішення (міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 25–26 січня 2023 р.).

Дотримання академічної доброчесності. У дисертаційному дослідженні належним чином використано надбання інших дослідників і в тому числі інформацію з відкритих джерел – тобто, з відповідним посиланням на них і вірним їх оформленням за державними стандартами в вигляді списку використаних джерел. Крім цього, дисертаційна праця містить 126 пунктів списку використаних джерел, що підтверджує широту опрацювання всіх необхідних для обґрунтування науково-теоретичних позицій і засвідчує дотримання принципів академічної доброчесності.

Водночас, актуальність та ґрунтовність дослідження В.Л. Целенко, логічно обумовлює дискусійність окремих, визначених у дисертаційній праці питань, наприклад:

1. За змістом наукової новизни автор зазначає про вперше розроблення та диференціацію системи методів нагляду за такими підставами: 1) за змістом діяльності: планування (ідентифікація загроз та недоліків у дотриманні принципу законності); прогнозування (викладення очікуваних наслідків наглядової діяльності); спостереження (забезпечення дотримання принципу законності та нормативних приписів); 2) за змістом повноважень суб'єктів: нагляд, який здійснюється центральним органом управління поліції (забезпечення наглядової діяльності як за реалізацією територіальними підрозділами своїх повноважень, так і за дотриманням законності працівниками правоохоронних органів); нагляд, який здійснюється міжрегіональними територіальними органами (забезпечення наглядової діяльності відповідно до повноважень); нагляд, який здійснюється територіальними підрозділами Національної поліції (безпосередня реалізація наглядових повноважень); 3) за спрямуванням: прямий (адміністративний) та непрямий (засоби факультативного впливу).

На моє власне переконання, така розгалужена теоретико-правова конструкція хоч і знайшла своє концептуальне аргументування в дослідженнях учених загалом і даному дисертаційному дослідженні зокрема, проте окремі особливості її практичного застосування треба уточнити під час публічного захисту.

2. У розділі 1 «Загальна характеристика адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України», автором із урахуванням змісту контрольно-наглядової діяльності встановлено, що більшість регулятивних норм (зобов'язальні та заборонні норми) мають імперативний характер, який передбачає неухильне дотримання певних, чітко визначених правил.

Водночас, на мою думку, потребує уточнення можливість застосування нагляду крізь призму диспозитивного підходу до адміністративно-правового регулювання в процесі публічного захисту дисертаційного дослідження.

– 3. У вступі до дисертаційного дослідження, авторкою зазначається про постановку його завдань, до кола яких було віднесено: надати характеристику поняттю та структурі адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в національній поліції України; окреслити суб'єкти контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції та місце серед них центрального органу управління поліцією; встановити завдання та функції адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в національній поліції України; охарактеризувати правові засади здійснення контрольно-наглядової діяльності в національній поліції України та місце серед них адміністративного законодавства; дослідити напрямки реалізації адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України; вивчити сутність та види форм адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України; визначити поняття та систему методів адміністративно-правового механізму контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України; охарактеризувати зарубіжний досвід адміністративно-правового регулювання контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України; вказати

напрямки вдосконалення адміністративно-правового регулювання контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України.

Відповідно, завдання – еквівалентні окресленим у змісті дисертаційного дослідження підрозділам, проте, на моє власне переконання висвітлення історіографії становлення відповідного інституту адміністративного права та виду адміністративно-правового механізму було б доцільно здійснити на рівні окремого підрозділу.

Висловлені зауваження не ставлять під сумнів оригінальність та довершеність отриманих Целенко В.Л. наукових результатів і не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження, а навпаки, ще раз підкреслюють своєчасність та значущість презентованого дослідження.

ВИСНОВОК

Вивчення дисертації «Адміністративно-правовий механізм контрольно-наглядової діяльності в Національній поліції України» свідчить про те, що робота в цілому відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, а її авторка Целенко Вікторія Лазарівна заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

**Начальник кафедри правового забезпечення
військового факультету фінансів і права
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка,
доктор юридичних наук, професор**

Ігор КОРОПАТНИК

Підпис Коропатніка І.М. засвідчую
Начальник відділу персоналу та стройовий
полковник Віталій ДУБЕНЕЦЬ
" " 2023

